

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 31. jūlijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Jautrīte Briede un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [.] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 128/2026),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punktu, trešo daļu un 13.¹ panta piekto daļu (turpmāk arī – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 96. pantam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no viņa pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punkts noteic, ka apcietinātajam ir tiesības uz vismaz stundu ilgu satikšanos ar radniekiem, laulāto vai citām personām ne retāk kā reizi mēnesī ģimenes un radniecisko attiecību saglabāšanai un sociāli lietderīgu kontaktu saglabāšanai un veicināšanai, izņemot gadījumu, kad apcietinātajam ir procesa virzītāja noteikti ierobežojumi attiecībā uz tikšanos un saziņu ar minētajām personām.

Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta trešā daļa noteic, ka, lemjot par šā panta pirmās daļas 6. punktā noteiktās tikšanās ilgumu un biežumu, izmeklēšanas cietuma administrācija izvērtē nepieciešamību nodrošināt vienādas tikšanās iespējas visiem apcietinātajiem.

Savukārt šā likuma 13.¹ panta piektā daļa paredz, ka satikšanās notiek bez izmeklēšanas cietuma administrācijas pārstāvja klātbūtnes, bet vizuālas kontroles apstākļos. Vizuālo kontroli var veikt, arī izmantojot inženiertehniskos līdzekļus.

3. Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš vērsies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu, lūdzot izvērtēt Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punkta un 13.¹ panta piektās daļas atbilstību Satversmes 96. pantam. Satversmes tiesas 2. kolēģija 2026. gada 26. aprīlī pieņēma lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 59/2026.

Izskatāmajā pieteikumā faktisko apstākļu izklāsts nav mainījies. Vienlaikus Pieteikuma iesniedzējs ir ietvēris jaunus argumentus par Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punkta un 13.¹ panta piektās daļas atbilstību Satversmes 96. pantam, kā arī precizējis prasījumu, lūdzot atzīt arī minētā likuma 13. panta trešo daļu par neatbilstošu Satversmes 96. pantam.

Līdz ar to pieteikuma juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības un kolēģijai no jauna jāvērtē tā atbilstība Satversmes tiesas likumā noteiktajām prasībām.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 4. punktu Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu. Tādējādi jānoskaidro, vai ir spēkā stājies spriedums par tās pašas apstrīdētās normas atbilstību tai pašai augstāka juridiska spēka tiesību normai un vai izskatāmās lietas tiesību jautājums, ņemot vērā šīs lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, ir atrisināts (*sal. Satversmes tiesas 2025. gada 30. maija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2024-19-01 11. punkts*).

Satversmes tiesa 2009. gada 23. aprīlī pieņēma spriedumu lietā Nr. 2008-42-01 “Par Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta 6. punkta vārdu “stundu ilgu” un “cietuma administrācijas pārstāvja klātbūtnē” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 96. pantam” (turpmāk arī – spriedums lietā Nr. 2008-42-01). Sprieduma lietā Nr. 2008-42-01 pieņemšanas brīdī Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punkts noteica: “(1) Apcietinātajam ir tiesības: [...] 6) uz stundu ilgu tikšanos ne retāk kā reizi mēnesī ar radniekiem vai citām personām izmeklēšanas cietuma administrācijas pārstāvja klātbūtnē.” Satversmes tiesa atzina minētās normas vārdus “stundu ilgu”, ciktāl tie noteica īslaicīgās tikšanās maksimālo laiku, un “izmeklēšanas cietuma administrācijas pārstāvja klātbūtnē”, ciktāl tie neparedzēja apstākļu individuālu izvērtēšanu, par neatbilstošiem Satversmes 96. pantam un spēkā neesošiem no 2009. gada 1. decembra.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējam Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punkts ir piemērots redakcijā, kādā tas izteikts ar 2022. gada 16. jūnija likumu “Grozījumi Apcietinājumā turēšanas kārtības likumā”, kas stājas spēkā 2022. gada 20. jūlijā. Spriedumā lietā Nr. 2008-42-01 šīs tiesību normas satversmība nav vērtēta.

Līdz ar to pieteikumā ietvērto prasījumu izvērtēt Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punkta atbilstību Satversmes 96. pantam nevar uzskatīt par jau izspriestu.

5. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt minētā panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs kopš [datums] atrodas apcietinājumā. Atrodoties apcietinājumā, viņš lūdzis atļaut ilglaicīgu satikšanos bez vizuālas kontroles ar laulāto, taču izmeklēšanas cietuma administrācija saskaņā ar apstrīdētajām normām viņam šādu satikšanos neesot nodrošinājusi.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punkts un trešā daļa neparedz cietuma administrācijai iespēju vērtēt apcietinātā individuālos apstākļus, piešķirot tiesības uz tikšanos ar laulāto. Šo kritēriju neesamības dēļ, viņam esot nepamatoti aizskartas ar Satversmes 96. pantu aizsargātās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, jo četru gadu laikā viņam bijis atļauts tikt ar laulāto tikai reizi mēnesī uz vienu stundu. Savukārt Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13.¹ panta piektā daļa nepamatoti ierobežojot viņam Satversmes 96. pantā ietvertās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, jo paredz obligātu vizuālu kontroli satikšanās ar laulāto laikā bez iespējas individuāli izvērtēt šādas kontroles nepieciešamību.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

No pieteikuma un Tiesu informācijas sistēmā pieejamās informācijas izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ir pārsūdzējis Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka

lēmumu par ierobežojumiem satikties ar laulāto. Administratīvā rajona tiesa viņa pieteikumu ir noraidījusi. Minētais Administratīvās rajona tiesas spriedums nav pārsūdzams. Tātad Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmajam teikumam konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Administratīvās rajona tiesas spriedums stājies spēkā [datums], tādējādi termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai bija [datums]. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2026. gada 10. jūlijā. Ņemot vērā minēto, termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai nav ievērots.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka viņa tiesību aizskārums turpinās, jo arī pēc Administratīvās rajona tiesas sprieduma viņš ik mēnesi lūdzis ilgstošu tikšanos ar laulāto bez vizuālas kontroles, taču šīs tiesības katru reizi tikušas liegtas.

Satversmes tiesas likumā noteiktais konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņš ir konstitucionālās sūdzības saturu veidojošs noteikums, kura neievērošana liedz pieeju Satversmes tiesai. Paredzot šo termiņu, likumdevējs ir prezumējis, ka gadījumā, ja apstrīdētā norma personai rada būtisku pamattiesību aizskārums, tā nekavējoties vēršīsies Satversmes tiesā. Jo ilgāk persona pacieš savu tiesību aizskārums, jo mazāk tā ir ieinteresēta savu pamattiesību aizsargāšanā. Turklāt Satversmes tiesa ir atzinusi, ka minētais termiņš ir uzskatāms par samērīgu un pietiekami garu, lai persona varētu sagatavot un iesniegt konstitucionālo sūdzību (sk. *Satversmes tiesas 2021. gada 28. maija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-52-01 16. un 16.1. punktu*).

Apstākļi, ka Pieteikuma iesniedzējs ik mēnesi lūdz ilgstošu satikšanos ar laulāto bez vizuālas kontroles un viņam šīs tiesības tiek liegtas, nemaina to, ka konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņš, ņemot vērā pieteikumā ietverto pamatojumu par pamattiesību aizskārums un vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu izmantošanu, skaitāms no Administratīvās rajona tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 128/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa